

Referat af dialogmøde for skønsmænd den 2. april 2019 i København

Voldgiftsnævnets direktør Lene Ahlmann-Ohlsen indledte med at byde velkommen og takkede for den store opbakning til mødet.

1. Nyheder fra Voldgiftsnævnet, herunder procesregler 2019

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste om vigtigheden af at være i dialog om opgaven for skønsmænd og udfordringer samt kontinuerligt at arbejde med at styrke kvaliteten af skønsmændenes arbejde. Voldgiftsnævnet har bl.a. udarbejdet en huskeliste for skønsmænd, der bl.a. understreger vigtigheden af, at formalia overholdes, dvs. at frister overholdes, herunder fremsendelse af referater og erklæringer, og at der ageres med den professionalitet, der forventes af en skønsmand.

Der tilbydes nu 4 årlige intromøder for nye skønsmænd og 2 årlige dialogmøder. Der er også udarbejdet skabeloner for skønserklæringer, der er at finde på nævnets hjemmeside. Der opfordres til løbende at holde sig orienteret på hjemmesiden, hvor der også er andre vigtige oplysninger for skønsmænd, og tilmelde sig nyhedsnotifikationen.

Voldgiftsnævnet er desuden kommet på LinkedIn. Fremadrettet vil man også dér have mulighed for at følge nævnets nyheder, være opdateret om møder, uddannelse, nye procesregler, praksisændringer mm.

Mentorordningen er nu en fast ordning for alle nye skønsmænd. Dette giver bl.a. den nye skønsmand mulighed for at komme med en erfaren skønsmand på en skønssforretning som observatør. Parterne skal i alle tilfælde samtykke forud for skønssforretningen. Nye skønsmænd skal som udgangspunkt selv finde en mentor i deres netværk, men kan også få en mentor gennem nævnets fagtekniske konsulent Lars Lundsgaard.

Voldgiftsnævnet iværksatte i november 2018 et nyt evalueringssystem, hvilket har muliggjort at evaluere Voldgiftsnævnets sagsbehandling og skønsmændenes arbejde med særlig fokus på frister, kvalitet, udgifter og god ”skønsmandsadfærd”. Evalueringen sker i fortrolighed. Der vil alene blive fulgt op på resultaterne i generel form. Der blev efterspurgt mere feedback af skønsmændene. Pt. kontaktes skønsmænd alene, hvis der er negative tilbagemeldinger og evalueringer, dvs. hvis man intet hører og fortsat modtager sager, er der tilfredshed. Voldgiftsnævnet vil dog gerne overveje en anden form for feedback.

Voldgiftsnævnet er ved at udvikle sit eget digitale system ”VBA i skyen”, dvs. en digital platform, hvor parter og skønsmænd kan tilgå dokumenter og bilag i de enkelte sager. Systemet er naturligvis sikkert og fortroligt. Arbejdet er lige påbegyndt og kan først ventes klar ultimo 2019/primo 2020.

Voldgiftsnævnets bestyrelse har den 17. december 2018 vedtaget nye procesregler efter AB-18. For så vidt angår regler for syn og skøn finder disse anvendelse for sager, der fra den 1. januar 2019 indbringes efter AB-18 aftalesystemet, eller hvor parterne i øvrigt aftaler at anvende de nye regelsæt. Lene Ahlmann-Ohlsen gennemgik kort de nye regler om syn og skøn og bemærkede særligt, at skønsmændene

skal være opmærksomme på skærpede krav vedrørende friststyring i § 11 samt økonomistyring i §§ 21 ff. Det er vigtigt, at skønsmændene er opmærksom på både de nye og gamle regler afhængig af sagens aftalegrundlag.

2. Erfaringsudvikling og sparring mellem skønsmænd – udvalgte emner

Lene Ahlmann-Ohlsen opfordrede til en erfaringsudveksling mellem skønsmændene. En problemstilling, nævnet ofte ser, er indsigelse mod spørgsmål og fremlæggelse af bilag. Disse problemstillinger håndteres i nævnet, og eventuelle afgørelser i de konkrete sager vil fremover som udgangspunkt også blive fremsendt til skønsmanden til orientering.

Flere deltagere oplyste, at der ofte mangler en tilbagemelding fra nævnet, når en sag afsluttes, herunder med henblik på makulering af sagens papirer, notater mm. Lene Ahlmann-Ohlsen bemærkede, at det ofte kan være svært at meddele, hvornår en skønssag er afsluttet, da parterne har mulighed for at genåbne skønssagen med supplerende spørgsmål senere i processen, ligesom der kan blive anlagt en voldgiftssag, hvor afhjæmning er påkrævet. Sekretariatet lovede i alle tilfælde at fremsende kendelsen til skønsmanden i voldgiftssager, når disse er afsluttet. Skønsmænd kan altid spørge nævnet om status i sagen.

Deltagerne drøftede vigtigheden af at oplyse om forudsætningerne for fastsættelse af det økonomiske estimat. Der blev udvekslet erfaringer, og der blev opfordret til, at skønsmanden udarbejder estimatet klart og tydeligt med en eventuel begrundelse. Skønsmanden kan ved behov lave en opgørelse med to fremgangsmåder – f.eks. en opgørelse med og en uden destruktive indgreb, såfremt opgavens karakter kræver sådanne indgreb.

Deltagerne drøftede udfordringerne omkring økonomistyring og fordeling af omkostninger i forbindelse med stillede spørgsmål. Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at man i tilfælde, hvor én part (rekvirenten) har stillet langt størstedelen af spørgsmålene må henføre faste omkostninger til denne part, dog at der altid skal foretages en konkret vurdering for hver sag. Lene Ahlmann-Ohlsen bemærkede vigtigheden af, at skønsmanden i alle tilfælde udarbejder en opdeling af omkostningerne for hver af parterne, og at beløbet henføres i kroner inkl. moms.

3. Stedeforretninger - proces og udfordringer

Voldgiftsnævnets jurist Michael Roland Nielsen gav et oplæg om registreringsforretninger, som i daglig tale kaldes stedeforretninger, herunder processen ved Voldgiftsnævnet og mulige udfordringer.

Michael Roland Nielsen oplyste, at der ved registreringsforretningen efter AB92 § 44, stk. 3, skal udfærdiges et dokument (registreringsprotokol), der beskriver omfang og kvalitet af det udførte arbejde. Den retlige ramme som beskrevet i § 44 er relativ kortfattet, mens praksis giver anledning til flere udfordringer, herunder bl.a. i forbindelse med mangler, ekstraarbejder og selve værdiopgørelsen. Bestemelsen er videreført i AB-18 § 63.

Processen hos Voldgiftsnævnet starter ved en parts anmodning om stedeforretning. Grundet stedeforretningens hastende karakter udmelder Voldgiftsnævnet skønsmanden straks ved anmodning om stedeforretning uden høring af parterne i sagen. Stedeforretningens tidspunkt og sted fastlægges oftest i nævnets indledende brev og finder som oftest sted inden for nogle dage efter anmodningen, dog med et varsel på mindst en arbejdsdag. Skønsmanden og parterne møder herefter op på den aftalte adresse. Hvis en part efter at være varslet ikke er repræsenteret ved registreringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken, jf. AB-92 § 44, stk. 4, 1. punktum.

Alt materiale i sagen fremsendes til skønsmanden i forbindelse med udmeldelsen. Skønsmanden kan anmode om yderligere materiale, herunder aftalegrundlag, tilbudslister og tegninger i forbindelse med sagen, såfremt der er behov herfor.

Skønsmanden skal i forbindelse med stedeforretningen udarbejde et referat, der udsendes umiddelbart efter forretningen, således at eventuelle uklarheder afklares hurtigst muligt inden udfærdigelse af selve stadeopførelsen.

Staderegistreringen opgøres, som der er anmodet om fra den hævende part med udgangspunkt i AB § 44. Det vil normalt sige i forhold til den entreprisaftale, der er grundlaget for anmodning og dermed det arbejde, denne aftale omfatter. Oftest beder den hævende part om at få opgjort det udførte arbejde i procenter af det fulde arbejde, dvs. det arbejde kontrakten omhandler. Skønsmanden skal i denne forbindelse være opmærksom på, at der udover kontraktarbejde kan være udført ekstraarbejder. I så fald opfordres skønsmanden til at holde kontrakt- og ekstraarbejder systematisk adskilt og behandle disse to problemstillinger hver for sig. Hvis der er uenighed om, hvorvidt der er tale om ekstraarbejder eller ej, skal dette noteres i referatet. I visse tilfælde anmodes skønsmanden også om at opgøre udgifterne til færdiggørelse af arbejderne. I disse tilfælde skal forudsætningerne for opgørelse klart fremgå, herunder at disse er beregnet som traditionelle entrepriseomkostninger udført af tredjeperson på normale markedsvilkår osv.

Murermester Christian Dahl Pedersen supplerede oplægget med sine praktiske erfaringer som skønsmand (staderegistrant).

Deltagerne drøftede forskellige problemstillinger, og det blev nævnt, at der ved stedeforretninger ofte opleves, at parterne stiller spørgsmål, som ønskes besvaret af skønsmanden. I så fald skal parterne enten være enige om spørgsmålene eller bedes om at indgive et særskilt skønstema til nævnet, hvorefter spørgsmålene vil blive behandlet som et almindeligt syn og skøn hos Voldgiftsnævnet. Der er intet til hinder for, at en stedeforretning og syn og skøn behandles parallelt med hinanden. Dette fremgår særskilt af § 5, stk. 3, i de nye VBA-2018 regler for syn og skøn.

Deltagerne udtrykte, at de i vidt omfang benytter samme fremgangsmåde som Christian Dahl Pedersen, men at der ofte er udfordringer vedr. mangler.

Det blev i den forbindelse drøftet, at staderegistrantens opgave er at registrere og vurdere det udførte arbejde, herunder ikke anvendte materialer, der er tilført byggepladsen. Kvaliteten af det udførte arbejde, som f.eks. manglende finish-arbejde, registreres og vurderes i den forbindelse. Det er ikke staderegistrantens opgave at foretage destruktive indgreb, idet destruktive indgreb henhører under et syn og skøn. Endvidere er det ikke staderegistrantens opgave at foretage en egentlig mangelgennemgang eller vurdere anførte mangler ved det udførte arbejde. Er en part af den opfattelse, at der er mangler ved det udførte

arbejde, må der henvises til at stille spørgsmål herom efter de almindelige regler om syn og skøn, hvilket skal anføres i staderegistrantens referat. Flere anførte, at man lader en mangelsopgørelse indgå, hvis parterne er enige om det.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at sekretariatet agter at udarbejde en opdateret vejledning for syn og skøn, herunder stadeforretninger, og standardskabeloner til brug for gennemførelse af stadeforretninger. De deltagende støttede udarbejdelsen af forskellige standardskabeloner til brug for stadeforretninger.

4. Gennemgang af regler og praksis vedr. habilitet

Voldgiftsnævnets specialkonsulent Henrik Vind Hansen gav et oplæg om regler og praksis vedrørende skønsmands habilitet.

Nævnets vurdering ved habilitetsindsigelser blev gennemgået, og det blev oplyst, at nævnet tager udgangspunkt i de kriterier, der fremgår af retsplejelovens § 199, der henviser til visse bestemmelser i § 60 om nære relationer mv. Også § 61 om, når der i øvrigt foreligger forhold, der er egnede til at rejse tvivl om fuldstændig upartiskhed, anvendes. Det er vigtigt for nævnet, at skønsmanden selv, når nævnet tager kontakt, oplyser om forhold, der kunne være af betydning, således at parterne på forhånd oplyses om forhold af evt. betydning, der dog ikke findes at give anledning til inhabilitet, eller således at den pågældende slet ikke stilles i forslag på grund af inhabilitet. Der skal ligeledes løbende oplyses herom, hvis der sker nyt, f.eks. ved jobskifte eller lignende. Opmærksomheden blev henledt på, at spørgsmål om inhabilitet ikke er eksakt videnskab og ofte beror på et skøn med nuancer i de faktiske omstændigheder. Der kan også være forskellige vurderinger, afhængigt af om der er tale om et snævert fagligt område, eller et mere bredt fagligt område. Hertil kommer, at Voldgiftsnævnet lægger vægt på, at parterne har tillid til skønsmanden, og der kan være situationer, hvor det er til fordel for sagens fremme at finde en anden skønsmand fremfor at træffe en formel juridisk afgørelse om habiliteten.

Deltagerne bidrog med eksempler på habilitetsindsigelser i praksis, og Henrik Vind Hansen oplyste om nævnets stillingtagen ved lignende indsigelser.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste afslutningsvis, at Voldgiftsnævnet altid vurderer habilitetsindsigelser efter fornyet gennemgang af sagen og ved indhentelse af eventuelle yderligere oplysninger fra den pågældende skønsmand og evt. høring af parterne.

5. Evt.

Lene Ahlmann-Ohlsen rundede af og takkede for et godt dialogmøde og de indkomne bemærkninger.

Næste dialogmøde afholdes i Aarhus den 8. oktober 2019. Det blev oplyst, at der også arbejdes på afholdelse af dialogmøder for faglige dommere og sagkyndige mfl.